

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnitelma 2026–2029 (luonnos)

MT

Sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia. Tasa-arvolaki (laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta) ja yhdenvertaisuuslaki asettavat viranomaisille vahvat velvoitteet olla syrjimättömiä ja sen lisäksi niiden tulee edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan. Vantaan kaupungin strategiaan on kirjattu selkeä sitoumus edistämiseen ja velvoite parantaa toimintamme tasa-arvoisuutta, yhdenvertaisuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä.

Vantaa tekee jo nykyisellään paljon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä. Uusin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön kaupunkitasoinen suunnitelma 2026–2029 on menossa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi 8.6.2026. Kaupungin palveluja ja päätöksentekoa koskeva suunnitelma sisältää 9 kehittämisaihetta. Kaupungin henkilöstön keskinäisestä tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta tehdään oma erillinen suunnitelma.

Kuntademokratian palvelualueen hallintoasiantuntija Meija Tuominen tulee kokoukseen esittelemään luonnoksen palvelujen suunnitelmaksi.

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta 27.5.2026

Esitys:

Keskustellaan ja merkitään tiedoksi.

Käsittely:

Vantaan kaupungin toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön (tayv) suunnitelma vuosille 2026–2029 on otsikoitu *Elä sellaisena kuin olet*. Tuominen täsmensi terminologiaa, avasi suunnitelman keskeisimpiä sisältöjä ja sitä ohjaavia lakipykälä ja periaatteita, jotka nousevat Vantaan uudesta strategiasta. Uusi suunnitelmakokonaisuus sisältää kehykset sekä kehittämisaiheita kysymyksiä ja vastauksia -muodossa. Suunnitelma ei vastaa laajoihin kysymyksiin kuten esimerkiksi köyhyys ja syrjäytyminen. Vantaan kaupunki on sitoutunut yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen jo 20 vuoden ajan ja se on kirjattu myös uuteen strategiaan. Keskeistä on viranomaisen oman toiminnan syrjimättömyys ja velvollisuus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Tuominen totesi, että kunnan toiminnassa hankala asia on epäsuora syrjintä. Myöskään sukupuolten tasa-arvo ei ole valmis, vaan siihen liittyy sitkeitä ongelmia, mutta myös onnistumisia. Kaupungin toiminnassa yhdenvertaisuutta edistetään palveluissa. Tuominen esitteli suunnitelman yhdeksän linjausta ja kehittämiskohteet tuleville vuosille. Ne ovat (kalvoissa avattu tarkemmin):

1. Parannamme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötämme
2. Arvioimme säästöjen vaikutuksia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen
3. Otamme turvallisemman tilan periaatteen kattavasti käyttöön
4. Vahvistamme turvallisuustyömme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustietoisuutta
5. Teemme antirasistista työtä
6. Edistämme Vantaan romanien yhdenvertaisuutta
7. Parannamme valmiuksiamme tunnistaa ihmiskauppaa
8. Jatkamme liikkumisen ja ympäristön esteettömyyden kehittämistä
9. Teemme rakennerahastohankkeisiin paremmat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussisällöt.

Keskustelu:

Laajassa keskustelussa heräsi muun muassa seuraavia kysymyksiä ja ajatuksia:

- Välillistä syrjintää voi olla vaikea huomata - miten tällöin voidaan varmistaa yhdenvertaisuuden toteutuminen? Järjestöjen havainnoilla ja järjestöyhteistyöllä on siinä iso rooli.
- Ennakkovaikutusten arviointia, tietojen keräämistä ja syrjinnän seurantaan pitäisi tehdä enemmän. Tällä hetkellä asia ei ole kunnossa. Yhdenvertaisuusvaltuutettu hoitaa monia asioita ja tutkimuksia on, mutta tietoa on vaikea saada Vantaan tasolla pois lukien kouluterveyskysely. Meillä on laadullista tietoa, mutta ei numeerista tutkimusta. Ongelmana on myös, että ei tavoiteta niitä, joilta pitäisi kysyä.
 - Ehdotettiin anonyymiä kanavaa, jota kautta kaupungille voisi kertoa välillisestä syrjinnästä ja tehtäviin kyselyihin kysymys: miten olet puuttunut, mitä olet todistanut?
- Kansallisten lippujen käytöstä koulujen monikulttuurisuusjuhlissa syntyi oma keskustelunsa, jossa pohdittiin, millä tavoin juhlissa tuodaan esille eri kulttuureja ja olisiko lipuista tarpeen olla yhteinen ohjeistus kouluille. Taustalla oli tapaus, jossa Tikkurilan lukion kulttuurijuhla on ollut mediasa esillä. Tapaus on aiheuttanut monille pahaa mieltä, ja lisäksi sitä on käytetty erityisesti sosiaalisessa mediassa lisäämään polarisaatiota venäjän- ja ukrainankielisten vähemmistöjen sisällä ja välillä. Keskustelussa tuli esille mm. seuraavaa:
 - koulun monikulttuurisuuspäivänä pitäisi kaikkien lippujen saada olla esillä tai sitten pelkästään Suomen lippu
 - liput ovat vanhanaikaisia ja niistä voisi luopua kokonaan ja monikulttuurisuutta tuoda esille muilla tavoilla, esim. vaatteiden, musiikin ja ruuan kautta
 - jos lippuja on, niin mitä lippua esittelevät ne lapset, joilla on taustalla useampi kuin yksi taustamaa tai kieli?
 - liput ovat vallan ja hallinnon symboleja, ja voivat herättää hyvin ristiriitaisia tunteita (esimerkkinä myös Iranin valtiolippu)
 - lippuihin liittyvää syrjinnän kokemusta on raportoitu myös päiväkodeista ja aikuisten kielikursseilta
 - Neuvottelukunta toivoi, että kasvatuksen ja oppimisen toimiala pohtisi, onko syytä tehdä kuntatasoinen ohjeistus lippujen käytöstä, ja miettisi laajemminkin, millä eri tavoin kulttuurista moninaisuutta voi ilmaista ilman rasismia tai sen pelkoa. Neuvottelukunta pyysi Kason edustajaa viemään viestin toimialan johdolle niin, että hän tuo myöhemmin neuvottelukunnalle tiedon siitä, millä säännöillä monikulttuurisuuspäiviä vietetään.
- tuotiin myös esille, että eri-ikäisiin venäjänkielisiin kohdistuu yhä enemmän syrjintää kouluissa ja työpaikoilla. Ongelma on tunnistettu mikä on hyvä, mutta tilanne pahenee koko ajan ja näyttää siltä, että se on alettu hiljaisesti hyväksyä.
- Hankintatoimi on tietoinen ihmiskaupasta ja kaupungissa on nykyään IKU-tiimi, jonne on keskitetty ihmiskaupan uhrien palvelu. Suositeltiin yhteistyötä ammattiliittojen kanssa.
- tayv-suunnitelmia pitäisi pysytää vertailemaan ajallisesti ja arvioimaan ja todentamaan niiden vaikuttavuutta ja tuloksia. Todettiin, että vaikuttavuuden arviointi on vaikeaa, mutta tayv-työn suunnitelman tarkoitus saada aikaan työtä. Pohdittiin, olisiko mahdollista tarkastella eri ryhmiä. Esim. miten voidaan tukea vanhempia tukemaan lapsia, jotka kohtaavat rasismia?

Päätös:

Keskusteltiin, päätettiin lähettää toive lipunkäytön linjauksesta koulujen kulttuurijuhlissa Kasvatuksen ja oppimisen toimialan edustajan kautta toimialalle, ja merkittiin tiedoksi.

Lisätiedot:

Meija Tuominen (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)